

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2022-729

2.9.2022

KLP Skadeforsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Lærer – skubbet og lagt i bakken av elev – flere tidligere hendelser – belastning over tid – arbeidsulykke? – yfl. § 11 første ledd bokstav a, ftrl. § 13-3 tredje ledd.

Forsikrede ble skubbet og lagt i bakken av en elev i august 2019. Forsikrede hadde fra tidligere vært utsatt for en rekke hendelser med utagerende elever, første gang i 2009. Forsikrede fikk etterhvert psykiske plager og fremmet krav om erstatning som følge av at hun var utsatt for en arbeidsulykke. I skademeldingen til selskapet opplyste forsikrede om belastninger over flere år. Selskapet avsto kravet med henvisning til at det ikke forelå en arbeidsulykke. Etter nemndas syn skyldtes forsikredes plager belastningslidelser som hadde utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger over tid. Hendelsene kunne ikke anses som en yrkesskade. Da det gjaldt hendelsen i august 2019, bemerket nemnda at det ikke var fremlagt dokumentasjon på at den hadde påført forsikrede sykdom eller skade. Selskapet ble gitt medhold.

Sakens bakgrunn

Forsikrede var utsatt for en hendelse på jobb 19.8.19. I avviksmelding om "*Trusler/vold på arbeidsplassen*" samme dag, fremgår:

Beskrivelse:

Elev skuer meg ut av klasserommet, og stenger døren sånn at foten min kommer i klem. Eleven sa han ikke ønsket å ha meg inne i klasserommet. Jeg valgte å presse opp døren og gå inn i klasserommet og forklarte samtidig at jeg skulle være i klasserommet til mat-tiden var over. Da tok eleven tak i meg og førte meg ut døren og la meg ned på scenen utenfor. Han ropte på medelever etter hjelp for å være med å holde meg, men de gikk forbi. Jeg valgte å ikke gjøre fysisk motstand, da jeg var usikker på om jeg kunne klare å få kontroll over situasjonen. Jeg gjentok kun at han ikke kunne holde meg slik. Da han slapp meg, gikk han inn i klasserommet ved siden av. Da ringte jeg etter hjelp før vi gikk etter han. Han gikk etter tilsnakk fra avdelingsleder inn i sitt eget klasserom, og jeg var tilstede i klasserommet frem til friminutt. Jeg gikk så å forklarte meg til medansatte.

(...)

Forslag til tiltak: Styrket bemanning. Kurs/veildning i atferdshåndtering.

Alvorlighetsgrad: Meget alvorlig

Av "*Besvarelse*", iverksatt 11.9.19, fremgår:

Tiltak:

Skolen har håndtert saken etter skolens prosedyrer for vold mot ansatte. Den ansatte og teamet hun jobber i er ivarettatt.

I brev av 18.10.21 fra psykiatrisk sykepleier/terapeut ved DPS fremgår:

Fra vurdering av henvisning:

Kvinne, 39 år, henvist fra FL for blandet angst og depresjon. AAP. Gift. To barn f. '02 og '06. Har nettverk. Tid i lærerjobb, beskrives å mestre denne før 2017. Sønn med oppgitt rusproblematikk.

I henvisning beskrives lengervarende livsbelastninger og påfølgende vansker med å fungere i arbeid. Funksjonsfall og symptomer beskrevet kan indikere angsttilstand og depresjonstilstand. Ingen selvmordstanker/selvmondsplaner angitt. Kartlagt hos FL: HAD angst score skjema 25; BDI 1: 20.

Psykisk sykehistorie:

Ingen psykisk lidelse fra før. Startet med dårlig helse, men ingen kjent psykisk lidelse fra før.

Vold, overgrep og andre traumatiske opplevelser:

Utsatt for på jobb: utagerende ungdommer. Blitt slått. Trusler. Utsatt i 7-8 år. Sto mye alene om dette. Hadde en mann som livvakt i tre dager ved den siste jobben, ble lagt i bakken av en elev. Opplevde dette som et nederlag.

(...)

MINI PLUS:

Alvorlig depressiv episode: skårer på nåværende episode etter hendelse med utmattelse, ikke fungering i jobb, samt problemer med rus hos sønn. Angir at episoden startet 2017 etter overfall av ungdom på arbeid. Hun var da 36 år.

Panikktilstand: Skårer på angstsymptomer, men oppgir symptomene som reaktive.

PTSD: Har vært utsatt for traumer på arbeidsplassen, vedrørende ungdom som utagerer, siste gang i 2017 da hun ble lagt i bakken. Opplevde drapstrusler, lite oppfølging fra arbeidsgiver.

Reagerte med angst, krise. Har imidlertid ingen andre symptomer som kvalifiserer for PTSD, som flashbacks, mareritt eller intense erindringer.

GAD: pasienten kvalifiserer for diagnosen, aksellerert eller hendelse på arbeid fra 2017.

Oppgir mye bekymringer/behov for kontroll/perfeksjonisme i noen grad også før denne tid.

Blandet angst og depressiv lidelse: Oppfyller kriterier for denne diagnosen, med blandingssymptomer på engstelse og depresjon i form av beskrevne kriterier i mini plus.

Tilpasningsforstyrrelse: Symptomene oppsto eller belastninger på arbeid, og i forbindelse med sønnens rusbruk. Dette har først og fremst gått ut over arbeidet, og har vart lenge. Hun reagerer med angst, bekymring og depressive symptomer. Mye grubling, utmattelse.

Spesialistinvolvering:

Overlege (...)

Diagnostisk/differensialdiagnostisk vurdering/diagnose:

pasienten kan oppfylle kriterier innenfor flere diagnoser i ICD-10. Har elementer av flere symptomer, i flere kategorier. Diagnosen ser ut til å være reaktiv, men det settes på bakgrunn av langvarighet og blandede symptomer F.41.2 blandet angstlidelse, og depressiv lidelse

Klinisk beslutning:

Pasienten er i behov av behandling innen psykisk helsevern, spesialisthelsetjenesten.

I skademelding til selskapet 11.11.21, opplyste forsikrede følgende på spørsmål om skadetidspunkt: "*Belastning over flere år*". Videre ga hun følgende beskrivelse av hendelsesforløpet:

Arbeidstaker var nærmeste kontaktperson til elever med særskilte utfordringer. Detter første til perioder med svært stor belastning, både fysisk og psykisk. Den ansatte ble utsatt for vold og trusler. Rektorene ved skolene kan bekrefte hendelser (...)

Selskapet avsto krav om erstatning med henvisning til at det var beskrevet flere enkeltepisodes, uten at selskapet kunne se at en eller flere av enkeltepisodene var omfattet av det markerte eller avdempede ulykkesbegrepet, jf. brev av 24.11.21.

I uttalelse fra lege samme dag fremgår:

(...) har siden høsten 2016 slitt med mange uspesifikke men alvorlige kroppslige plager som man ikke fant en somatisk årsak for. Etterhvert ble mistanken styrket at det dreier seg om psykiske årsaker og da som en reaksjon på langvarige belastninger i arbeidssituasjonen. Viser også til epikrisen fra psykologspesialist som er

vedlagt.

(...) har ikke hatt psykiske plager tidligere, begynte høsten 2016 med trøtthet, nattesvette, kvalme, hodepine m.m.

Det ble ikke oppfattet som stresssymptomer fra starten av, hun fikk en omfattende utredning.

Det er etterhvert blitt sannsynliggjort at plagene bør anses som en yrkesskade.

Forsikrede påklaget avslaget i brev av 14.12.21. I klagen opplyste forsikrede at det var hennes tidligere arbeidsgiver som fylte ut søknadsskjemaet, og at hun ikke fikk anledning til å vedlegge dokumentasjon. Videre opplyste forsikrede at arbeidsulykken skjedde i 2019, da hun ble angrepet av en elev som skubbet henne, og klemte henne mellom dørkarm og dør, for så å legge henne i bakken. Det var ingen som kom forsikrede til unnsetning før eleven selv slapp taket og gikk inn i klasserommet. Tid og sted for hendelsen er beskrevet i avviksmeldingen. Dagen etter hendelsen kom forsikrede seg ikke ut av sengen grunnet fysisk verk og psykisk skade. Hun møtte aldri opp på denne jobben igjen, og har ennå ikke møtt kolleger eller rektoren etter denne dagen. En uke etter hendelsen låste forsikrede seg sent en kveld inn på skolen for å hente tingene sine. Hun opplevde da sitt første angstanfall.

Selskapet fastholdt sitt standpunkt i brev av 18.1.22.

Forsikrede har for øvrig fremlagt kopi av en rekke forbedringsmeldinger/avviksmeldinger, datert henholdsvis 10.4.14, 16.12.14, 12.1.15, 6.4.15, 20.8.15 18.11.15 og 27.1.16.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hennes sykdom er forårsaket av ulykker på jobb. I avviksmeldingene er det beskrevet vold og trusler mot forsikrede med stor alvorlighetsgrad. Hun har blitt slått, sparket, lagt i bakken, blitt bitt, klemt og revet i håret. En elev har truet med at han skal drepe forsikrede og hennes familie med kniv. Forsikrede er fremdeles redd for at det kan komme til å skje. I avvikene står det at forsikrede gikk hjem med blåmerker, men det er ikke beskrevet hvor vondt hun hadde, og de psykiske reaksjonene ble heller ikke dokumentert. Skaden gjorde seg gjeldende i mange år som somatiske plager, og det var lenge uklart for både lege og forsikrede at det var volden som var påført henne som var årsaken. Den psykiske skaden ble ikke avklart og dokumentert før lenge etterpå, da plagene først ble forstått i oktober 2021, og gjorde seg gjeldende som posttraumatiske symptomer hvor utfallet ble en reaktiv generalisert angstlidelse. Erklæring fra fastlege og rapport fra psykolog bekrefter at forsikrede har blitt påført sykdom som følge av hennes arbeidsforhold og at hennes psykiske vansker er behandlingstrengende. Forsikrede synes det hadde vært rart om det var lettere å få godkjent søknaden om yrkesskade dersom hun tok utgangspunkt i en enkel hendelse. Hun kunne jo tatt utgangspunkt i siste episoden hvor hun ble klemmt i døren og lagt i bakken av en ungdomsskoleelev i 2019, jf. avviksmelding. Da forsikrede ble utsatt for denne episoden i 2019 var hun allerede veldig syk, så enda mer rett hadde kanskje vært om hun i klagen tok utgangspunkt i første gang hun ble utsatt for vold på jobben i 2009. Forsikrede sendte inn flere avviksmeldinger fordi hun hadde behov for å bli forstått som en person som tåler å stå i en del tøffe tak, og at det på tidspunktet for klagen var utfordrende å klare å sette fingeren på hvilken spesifikk hendelse som utgjorde "forskjellen" med tanke på hennes psykiske sykdom og kroppslige alarmberedskap. Forsikrede oppsøkte ikke lege etter hendelsen fordi traumet gjorde at kroppen og sinnet streiket, og fordi skammen var så stor at hun lenge valget å "håndtere" plagene sine selv. Forsikrede viser i den sammenheng til boken "Kroppen holder regnskap" av Bessel van der Kolk. Forsikrede mener bestemt at hun har krav på erstatning da hun har blitt utsatt for vold og alvorlige trusler på sin arbeidsplass, og at det i hennes tilfelle ikke burde være noe galt i å legge sammen alle hennes arbeidsulykker inn under samme søknad om yrkesskadeerstatning.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke foreligger en arbeidsulykke i henhold til yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a. Det er ikke snakk om en plutselig eller

uventet ytre hendelse. Det er således en vurdering opp mot det såkalte avdempede ulykkesmomentet, eller hvorvidt unntaket for belastninger over tid får anvendelse. En hendelse kan oppfylle kravene til ulykkeshendelse, selv om forsikrede ikke er kommet fysisk til skade, jf. FinKN 2017-643. Det avgjørende er om forsikrede hadde slik nærhet til og/eller tilknytning til skadehendelsen at det generelt er påregnelig med psykisk skade eller sykdom som reaksjon, dvs. om hendelsen har hatt skadeevne. Selskapet bestrider ikke at hendelsen 19.8.19 var ubehagelig og skremmende, men slik hendelsen er beskrevet i utfyllende skadeforklaring fremstår den ikke som så dramatisk for forsikrede at den hadde tilstrekkelig skadeevne, jf. også epikrisen fra DPS hvor det fremgår at forsikrede opplevde episoden med å bli lagt i bakken av en elev som et "nederlag". Forsikrede har selv uttalt at hun allerede var syk som følge av tidligere hendelser da hun var utsatt for hendelsen i 2019. Det er summen av hendelsene – og dertil den totale belastningen over tid – som har medført forsikredes plager, jf. legeerklæring 24.11.21 og epikrisen fra DPS. Unntaket for belastninger over tid får dermed anvendelse.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede er påført en yrkesskade etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Yrkesskadeforsikringen dekker skade og sykdom forårsaket av en arbeidsulykke (yrkesskade), jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a. Det er sikker rett at begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd skal forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i folketrygdloven § 13-3. Denne bestemmelsens annet ledd definerer både et markert og et avdempet ulykkesbegrep. Det markerte ulykkesbegrepet forutsetter at vedkommende utsettes for en plutselig og uventet ytre hending. Det avdempede ulykkesbegrepet er definert som en "konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid". Høyesterett har i Rt-2005-1757, avsnitt 51, uttalt at det ikke gjelder noe tilleggskrav om ytre hending der arbeidstakeren "på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for ekstraordinær belastning eller påkjenning".

Psykisk belastning som følge av mobbing, trakassering osv. godkjennes normalt ikke som yrkesskade i henhold til nemndas praksis, jf. blant annet 2020-44 og 2017-629, som er i tråd med praksis fra trygdemyndighetene, se Navs Rundskriv til ftrl. § 13-3 annet ledd. Det følger videre av ftrl. § 13-3 tredje ledd annet punktum, at belastningslidelser som utvikler seg som følge av psykiske påkjenninger over tid ikke regnes som yrkesskade.

I skademeldingen til selskapet av 11.11.21 er det på spørsmål om skadetidspunkt opplyst om "Belastning over flere år". I klagen til selskapet 14.12.21 opplyste derimot forsikrede at arbeidsulykken skjedde i 2019, da hun ble angrepet av en elev som skubbet henne, og klemte henne mellom dørkarm og dør, for så å legge henne i bakken. Det er videre fremlagt kopi av rekke avviksmeldinger som knytter seg til hendelser i perioden fra 2014-2019, og pekt på at det var hennes tidligere arbeidsgiver som hadde fylt ut skademeldingen. I klagen til nemnda har forsikrede anført at sykdommen er "forårsaket av ulykker på jobb", og det er stilt spørsmål ved om det hadde vært lettere å få godkjent søknaden om yrkesskade dersom hun tok utgangspunkt i en enkelt hendelse. Videre heter det at forsikrede kunne tatt utgangspunkt i siste episoden hvor hun ble klemt i døren og lagt i bakken av en ungdomsskoleelev i 2019, men at hun allerede da var syk og at det kanskje var riktig å ta utgangspunkt i den første gangen hun ble utsatt for vold på jobben i 2009. På denne bakgrunn forstår nemnda forsikredes anførsler slik at hun mener det er belastninger over tid som er årsaken til hennes plager.

I brev av 18.10.21 fra psykiatrisk sykepleier/terapeut ved DPS, fremgår at det i henvisningen er beskrevet "lengervarende livsbelastninger og påfølgende vansker med å fungere i arbeid". Under punkt om "Vold, overgrep og andre traumatiske opplevelser" heter det: "Utsatt for på jobb:

utagernde ungdommer. Blitt slått. Trusler. Utsatt i 7-8 år". I uttalelse fra lege 24.11.21 fremgår det at forsikrede har slitt med "mange uspesifikke men alvorlige kroppslige plager som man ikke fant en somatisk årsak for" siden høsten 2016, og at mistanken om at dreide seg om "psykiske årsaker og da som en reaksjon på langvarige belastninger i arbeidssituasjonen" ble styrket etter hvert.

Slik saken er opplyst er det nemndas oppfatning at forsikredes plager skyldes en belastningslidelse som har utviklet seg som følge av psykiske påkjenninger over tid. Slike belastningslidelser er ikke å anse som en yrkesskade etter ftrl. § 13-3 tredje ledd, og kan av den grunn heller ikke anses som en yrkesskade etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Når det gjelder hendelsen 19.8.19 bemerkes det at elevens handling, slik den er beskrevet i avviksmeldingen 19.8.19, oppfyller kravet om en "plutselig og uventet ytre hending" etter det markerte ulykkesbegrepet. Derimot kan ikke nemnda se at forsikrede har sannsynliggjort at hun ble påført noen sykdom eller skade som følge av denne hendelsen. Det er verken fremlagt noen tidsnære opplysninger eller medisinske erklæringer som tilsier at forsikrede ble påført noen skade, verken fysisk eller psykisk, som følge av elevens handling. Som nevnt vil psykiske belastninger normalt ikke anses som en yrkesskade. Etter nemndas syn er det uansett ikke sannsynliggjort at det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen 19.8.19 og de plagene/sykdommen som det kreves erstatning for.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).